

بررسی اقتصادی عوامل موثر بر شاخصهای توزیع درآمد در مناطق روستایی ایران

کوهسار خالدی - امیر حسین چیدری

دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس - استادیار دانشگاه تربیت مدرس

فقر و نابرابری در جهان کنونی مقوله ای آشناست و کشورهای مختلف جهان هر یک با سطوحی از فقر و نابرابری در توزیع درآمدها روبرو هستند. کشور ایران نیز، به عنوان یکی از کشورهای جهان سوم با سطح بالاتری از این معضل روبرو است. مناطق روستایی ایران نسبت به مناطق شهری از فقر و محرومیت بیشتری برخوردار است. مقاله حاضر به بررسی توزیع درآمد و عوامل موثر بر آن در مناطق روستایی می پردازد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که در طی دوره مورد مطالعه (۷۵-۱۳۵۰) نرخ رشد جمعیت روستایی، نرخ رشد درآمد سرانه واقعی روستایی و متغیر روند (به عنوان متغیر جانشین برای تکنولوژی یا سرمایه گذاری)، توزیع درآمدها را در مناطق روستایی بدتر کرده است. در حالیکه نرخ رشد ارزش افزوده واقعی بخش کشاورزی، سیاستهای پس از انقلاب و شرایط سالهای جنگ تحمیلی هیچ گونه تاثیر معنی داری بر چگونگی توزیع درآمدها در مناطق روستایی نداشته اند.

سهم ۴۰ درصد اقشار پایین درآمدی روستایی در طی دوره مورد مطالعه تحت تاثیر هیچکدام از متغیرهای شاخص قیمتهای خرده فروشی در مناطق روستایی، سوبسیدهای پرداختی دولت به روستائیان، هزینه های جاری دولت، درآمدهای مالیاتی، سیاستهای پس از انقلاب و وقایع دوران جنگ قرار نگرفته است. درآمدهای مالیاتی و جنگ، فاصله درآمدی مرفه ترین و فقیر ترین قشر را افزایش ولی شاخص قیمتهای خرده فروشی در مناطق روستایی و سوبسیدهای پرداختی به روستائیان این فاصله را کاهش داده است. هزینه های جاری دولت نیز هیچگونه تاثیری بر روی این فاصله نداشته است.

سوبسید های پرداختی دولت به شهرنشینان، درآمدهای مالیاتی و سیاستهای پس از انقلاب اسلامی شکاف مصرفی بین مناطق شهری و روستایی را افزایش داده است. در حالیکه در طی دوران جنگ از میزان این شکاف کاسته شده است. هزینه های جاری دولت، سوبسیدهای پرداختی دولت به روستائیان و شاخص قیمتهای خرده فروشی در مناطق شهری و روستایی تاثیر معنی داری بر روی شکاف مصرفی بین مناطق شهری و روستایی نداشته است.

کلمات کلیدی: ضریب جینی، نابرابری، روستا، شکاف مصرفی، سهم ۴۰ درصد پایین درآمدی و نسبت سهم ده درصد بالا به ده درصد پایین درآمدی.